

Studiemiddag /excursie KIGO biomassa-valorisatie Weerribben 14 september 2011

De studiemiddag/excursie stond in het teken van de natte biomassa. Aanwezig waren vertegenwoordigers van SBB (Frank van Hedel), DLG, Aequator, Alterra, WUR, Helicon, CAH, en VHL, en Harm Post en Erik Soer.

Op woensdagmiddag 14 september ontving Frank van Hedel – Staatsbosbeheer Dienstverlening de leden van de KIGO-groep op de prachtige locatie midden in de Wieden-Weerribben en gaf de aanwezigen aldaar een (theoretische) blik in de biomassa-keuken van Staatsbosbeheer en een verhelderend bezoek per bootje aan het prachtige natuurgebied, met de oogst van riet in de praktijk. Daarnaast ging Raymond Schrijver – Alterra uitgebreid in op zijn bevindingen binnen de studie ‘Het Landschap: bron van energie.

SBB, Frank van Hedel:

In het verleden ging het grootste deel van de biomassa naar composteringsbedrijven: groot aanbod en slechte prijs. Nu produceert SBB biomassa voornamelijk voor energiewinning. Voorwaarde hierbij is dat de biomassa jaar rond geleverd kan worden. De natte biomassa, ca. 10.000 ton maaisel (natuurgras) is bij goede voorbereiding (weinig zand en niet te nat) geschikt voor vergisting; opbrengst € 1,-/15,- per ton, franco levering. Bij houtige biomassa zijn de marges minimaal; de kosten komen voort uit oogstwerkzaamheden, transport, eventueel drogen en opslag. De huidige opbrengst is ca. € 5,- per GJoule, franco fabriek. Voorwaarde hierbij is een langdurige jaar rond levering.

De prijs voor biomassa wordt vnl. bepaald door de wereldmarktprijs. In de toekomst is het mogelijk dat biomassa voor hoogwaardiger producten gebruikt wordt dan energiewinning, bijvoorbeeld bioplastic, terwijl energie dan vnl. opgewekt wordt door zon, water en wind.

Raymond Schrijver – Alterra:

Uitgangspunt bij het “stoken op streekhout” is de instandhouding van het landschap. Vraag is dan ook terecht: “wat kan de oogst van energiehout voor dat landschap betekenen?” Het onderzoek bij het Stoken op streekhout richt zich op technische zaken, zoals bijvoorbeeld welke kachel is geschikt?, en op een rendabele oogst zelf.

Kenmerken van de landschappelijke beplantingen zijn achterstallig onderhoud, naast een hoge leeftijd. De onderzoeken laten ook zien dat spreiding in soorten in landschappelijke beplantingen spreiding van de oogstkosten betekent. Verder onderzoek zal zich moeten richten op een duurzame oogst, en verder op de vragen wat de gemiddelde bijgroei is van landschappelijke beplantingen en hoe het landschap verandert bij het wegwerken van het achterstallige onderhoud.

Raymond Schrijver is schrijver van het rapport ‘Het Landschap: bron van energie’. De interessantste uitkomsten van dit onderzoek zijn:

- Het oogsten van snoeihout uit landschapsonderhoud is bij de huidige marktprijs van houtsnippers alleen haalbaar met subsidie uit het Subsidiestelsel Natuur- en Landschapsbeheer. In deze situatie en met de huidige marktprijzen van houtsnippers en aardgas is de terugverdientijd van houtgestookte HR cv-ketels houtsnippers 7 tot 10 jaar.
- In de Achterhoek kan in potentie 23.000 m³ (13.000 ton) houtige biomassa geoogst worden uit landschappelijke beplantingen die in beheer zijn van Agrarische Natuurverenigingen; dit is drie maal het volume dat nu geoogst wordt. Hierop zouden ongeveer 20 installaties met een vermogen van 200 kW van brandstof voorzien kunnen worden. De totale hoeveelheid hout uit landschapsonderhoud

in de Achterhoek bedraagt naar schatting 53.000 m³ tot 62.000 m³ (30.000 tot 35.000 ton).

- In de praktijk is er een grote spreiding in de kostprijs voor het oogsten van snoeihout, door o.a. een verscheidenheid van ingezette oogstmachines en oogstmethodes. De huidige prijs voor houtsnippers dekt ternauwernood de kosten voor het versnipperen en het transport, laat staan de totale kosten van het landschapsonderhoud. SNL subsidie is daardoor een vereiste. Deze SNL subsidie is goed te verantwoorden, omdat landschapsonderhoud een publieke dienst is.

- Het stoken van houtsnippers uit landschappelijke beplantingen kan efficiënter omdat er mogelijk sprake is van over-dimensionering van de stookinstallaties en dat het stookgedrag van gebruikers mogelijk niet optimaal is.

- Als de prijs van houtsnippers sneller stijgt dan de aardgasprijs dan zullen kachels met een groter vermogen (vanaf 100 kW) beter renderen. Op korte termijn zal de (boven-) regionale vraag naar houtige biomassa (door grote energie-centrales, > 10 MW) toenemen. Een prijsstijging van de houtsnippers is daardoor aannemelijk. Het is wel onduidelijk hoe de meer lokale houtsnipperstromen verweven raken met (boven)regionale markten.

Antoon Kienhuis – VHL-Velp en lid KIGO-groep